

**Iniciatíva „Chceme veriť“ predkladá novej vláde návrhy opatrení, ktoré by mohli prispieť k obnoveniu dôveryhodnosti polície, prokuratúry a ústavného súdu
Tlačová správa, 28.3.2018**

Organizácie Aliancia Fair-play, VIA IURIS, Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť, Liga za ľudské práva, Nadácia otvorenej spoločnosti, Nadácia Pontis a Nadácia Zastavme korupciu žiadajú novú vládu, aby urýchlene prijala konkrétne opatrenia, ktoré zabezpečia dôveryhodné vedenie polície a prokuratúry, nezávislosť polície od politických vplyvov, otvorenie prokuratúry verejnej kontrole ako aj dôveryhodný ústavný súd.

„Slovensko od vlády očakáva hlboké reformy inštitúcií zabezpečujúcich vymožitelnosť práva a jeho platnosť pre všetkých bez rozdielu. Naše organizácie sľúbili pripraviť podrobné návrhy opatrení a budú ich dôsledne presadzovať, aby sa už nikdy v našej krajine nezopakovala podobná tragédia. Vláda to dlží Jánovi Kuciakovi a Martine Kušnírovej, ale aj všetkým občanom,“ povedala Zuzana Wienk.

„Deklarovaným cieľom vlády je stabilita v krajine. To sa dá v súčasnej atmosfére dosiahnuť iba konkrétnymi personálnymi a legislatívnymi zmenami, ktoré prinavrátia dôveru ľudí v kľúčové inštitúcie právneho štátu - políciu, prokuratúru a ústavný súd,“ povedal výkonný riaditeľ VIA IURIS Milan Šagát.

Iniciatíva „Chceme veriť“ nadväzuje na požiadavky prezentované pred voľbami v roku 2016 kampaňou Štrngám za zmenu. K nim sa prihlásili nielen štyri opozičné strany ale aj koalíčná strana Most-Híd, ktorá časť z nich presadila do programového vyhlásenia vlády.

Pre obnovenie dôvery v kľúčové inštitúcie štátu je podľa iniciatívy nevyhnutné urobiť tieto kroky:

Polícia

- **Personálne zmeny smerujúce k odstráneniu pochybností o nezávislosti polície pri vyšetrowaní a k obnoveniu dôveryhodnosti policajného zboru** - odvolanie policajného prezidenta Tibora Gašpara a riaditeľa protikorupčnej jednotky NAKA Róberta Krajmera.
- **Zriadenie samostatného a nezávislého Policajného zboru**, aby políciu neriadil minister vnútra, ale policajný prezident.
- **Zmena procesu výberu a menovania policajného prezidenta**, aby policajného prezidenta vyberala v transparentnom a verejnom výberovom konaní nezávislá odborná komisia, aby kandidáti na policajného prezidenta boli vypočúvaní aj v parlamente a aby policajného prezidenta menovala vláda.
- **Zrušenie bezdôvodnej odvolateľnosti policajného prezidenta**, aby ho bolo možné odvolať iba na základe presne zákonom vymedzených dôvodov a aby nebolo jeho odvolanie závislé iba od rozhodnutia ministra vnútra ako doteraz.
- **Zriadenie nezávislej policajnej inšpekcie** vyšetrujúcej trestnú činnosť policajtov, ako aj príslušníkov iných zborov (Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Colnej správy), ktorá by nebola podriadená ministrovi vnútra, aby trestné činy a pochybenia policajtov nevyšetrovali ich kolegovia. Riaditeľa policajnej inšpekcie by mala vyberať v transparentnom a verejnom výberovom konaní nezávislá komisia menovaná vládou. Predmetom vyšetrovania by mali byť všetky sťažnosti na konanie príslušníkov zborov.
- **Zabezpečiť prístup k informáciám o vyšetrowaní korupčných káz** a iných trestných činov políciou v prípadoch, kde existuje verejný záujem na tom, aby bola činnosť polície pod verejnou kontrolou. Tiež rozhodnutia polície týkajúce sa trestného stíhania verejných funkcionárov musia byť verejne prístupné. Rovnako žiadame, aby neboli paušálne utajené všetky rozhodnutia policajtov o odmietnutí trestného oznámenia, o odovzdaní alebo o odložení veci, ako to vyplýva zo súčasného znenia zákona o slobodnom prístupe k informáciám.

Prokuratúra

- **Personálne zmeny na obnovenie dôveryhodnosti špeciálnej prokuratúry** – odstúpenie súčasného špeciálneho prokurátora Dušana Kováčika.
- **Výberové konania na funkciu prokurátora** (vrátane výberového konania na funkciu nového špeciálneho prokurátora) by mala uskutočňovať výberová komisia, ktorú nebudú tvoriť len prokurátori a ktorej členov budú nominovať aj subjekty mimo prokurátorského prostredia. Výberové konania sa musia vzťahovať na všetkých uchádzačov o funkciu prokurátora, teda aj na právnych čakatelov prokuratúry a zloženie výberových komisií by malo byť podobné ako zloženie výberových komisií pri výbere sudcov.
- **Rozšírenie práva navrhovať kandidáta na funkciu generálneho prokurátora** aj na ďalšie subjekty, aby ho mohli navrhovať nielen poslanci parlamentu (t.j. zástupcovia politických

strán), ale aj ďalší predstavitelia štátu a verejnosti (napr. prokurátori, predstavitelia profesijných komôr, právnické fakulty, či verejný ochranca práv).

- **Zmena zloženia Rady prokurátorov**, aby v nej boli zastúpení nielen prokurátori, ktorí sú všetci podriadení generálnemu prokurátorovi, ale aj členovia z iného ako prokurátorského prostredia (volení podobne ako členovia Súdnej rady SR), aby bola prokuratúra pod väčšou verejnou kontrolou a mala vyššiu legitimitu.
- **Zmena disciplinárnych konaní proti prokurátorom** tak, aby bola zabezpečená ich verejná kontrola a oslabil sa príliš veľký vplyv generálneho prokurátora na zloženie disciplinárnych senátov a ich rozhodovanie. Disciplinárne komisie by mali byť zložené nielen z prokurátorov, ale aj zo zástupcov iných právnických povolání (napr. sudcov, vysokoškolských pedagógov, či advokátov). Právoplatné rozhodnutie disciplinárnej komisie by malo byť preskúmateľné disciplinárnym súdom. Je tiež nevyhnutné zakotviť, kto môže podať návrh na začatie disciplinárneho konania voči generálnemu prokurátorovi.
- Zabezpečiť prístup k informáciám o vyšetrowaní korupčných káuz a iných trestných činov prokuratúrou v prípadoch, kde existuje verejný záujem na tom, aby bola činnosť prokuratúry pod verejnou kontrolou. Tiež rozhodnutia prokuratúry týkajúce sa trestného stíhania verejných funkcionárov musia byť verejne prístupné.

Ústavný súd

Výsledky vyšetrowania a trestného konania môžu skončiť až na Ústavnom súde SR. Keďže začiatkom budúceho roku sa vymení väčšina sudcov ústavného súdu (9 z celkového počtu 13 sudcov), je nevyhnutné zabezpečiť, aby boli za sudcov zvolené dôveryhodné osobnosti, ktoré sú odbornými aj morálnymi autoritami.

- Je potrebné **zmeniť systém voľby kandidátov** na ústavných sudcov tak, aby na voľbu kandidáta bola potrebná **kvalifikovaná väčšina - 90 poslancov**.
- Je nevyhnutné tiež **sprísniť požiadavky na kandidátov** tak, aby kandidátmi boli uznávaní odborníci v oblasti práva s osobnou integritou.
- Rovnako je nevyhnutné **zdokonaľiť proces preverovania a vypočutia kandidátov** na ústavných sudcov, aby boli materiály týkajúce sa kandidátov zverejnené aspoň 30 dní pred vypočutím, aby kandidátom počas vypočutia na ústavnoprávnom výbore kládla otázky okrem poslancov výboru aj komisia odborníkov na ústavné právo a zástupca prezidenta, aby bolo vypočutie prístupné pre širokú verejnosť a aby bol zvukovo-obrazový záznam z vypočutia zverejnený na internete.

Organizácie, ktoré podporujú navrhované opatrenia, zároveň upozorňujú, že ich účinnosť bude zaručená len vtedy, ak budú sprevádzané aj výberom osôb s vysokým morálnym a odborným kreditom do kľúčových pozícií v týchto inštitúciách.

Iniciatíva Chceme veriť je reakciou takmer 200 občianskych aktivistov a slovenských osobností verejného života na vraždu novinára Jána Kuciaka a Martyiny Kušnírovej, v ktorej predložili konkrétne požiadavky pre obnovenie dôvery verejnosti v štát a jeho inštitúcie. Iniciatívu podporilo na stránke www.chcemeverit.sk už vyše 5 tisíc občanov.

Pre viac informácií prosím kontaktujte:

Milan Šagát, výkonný riaditeľ VIA IURIS, mobil: 0948 337 739